

Fokkerij en biodiversiteit van het Gelderse Paard door de eeuwen heen.

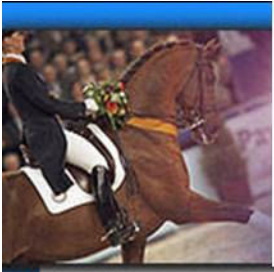
Markt, fokdoel en bloedvoering

Hans Krudde

Oktober 2009

Even voorstellen:

Hans Krudde

Voorzitter Fokkerijraad Gelders Paard

Werkgroep Fokkerij SZH

Landelijk ruiter

2 KWPN'ers (Lancelot x Galant x Goudsmid)
(Casantos x Lancelot x Galant)

Liefhebber, fokker én gebruiker van het
Gelderse Paard

- Het Gelders paard in de geschiedenis:
- Perioden:
 - < 1800
 - de 19e eeuw
 - 1890 – 1940
 - 1940 – 1945
 - 1950 – 1970
 - 1970 tot heden

- Vóór 1800:
- Regelmatig sprake van “Gelderse paarden” in geschriften
- “Gelders” betekende ‘gefokt in de Betuwe en in de IJsselstreek’
- Fokdoel: Cavaleriepaarden
- Geroemd om hun constitutie

- De 19^e eeuw:
 - Herstart van de Nederlandse paardenfokkerij na de Napoleontische oorlogen
 - Vraag naar koets- en equipagepaarden;
 - Fokdoel: luxe koetspaarden
- > Gelders paard gekruist met o.a. Norfolks, Clevelandse en waarschijnlijk Andalusiers

- 1890: oprichting Geldersch Paarden Stamboek (GPS)
- 1915: GPS gaat op in Nederlandsch Stamboek Tuigpaard (NSTg)
- 1925: heroprichting GPS
- 1939: Vereniging tot bevordering van de Landbouwtuigpaardenfokkerij in Nederland (VLN)

- 1890 Geldersch Paarden Stamboek:

Fokdoel:

“Het bestaande paardenras in Gelderland, op de stallen der fokkers aanwezig, te verbeteren, ten einde een constant ras te verkrijgen, dat niet alleen voldoet aan de eischen welke de landbouwer voor zijn werkpaard stelt, maar ook aan hetgeen men bij een krachtig rijtuigpaard en bij een degelijk krijgspaard vordert”

- 1900 – 1940:

Fokdoel: legerpaard en landbouw-rij-tuigpaard

Tussen '25 en '39 bij het GPS ingeschreven hengsten
tbv de Gelderse Fokkerij: 81 hengsten

Bloedvoering:	28 Gronings
	19 Gelders
	14 Hackneys
	3 Normandiers
	17 Duits en Engels

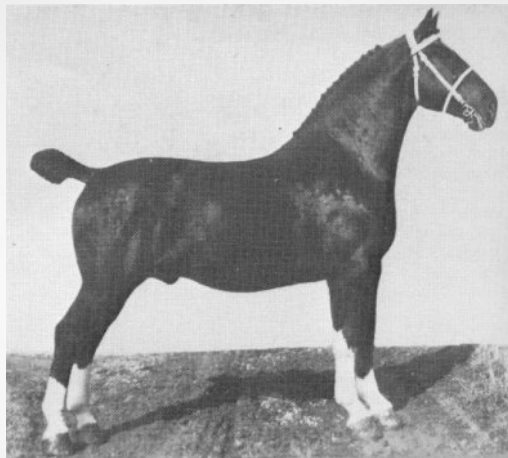

1900 – 1940: 3 stempelhengsten:

Colonel (1915 – 1944)

(Oostfries, Anglo- Normand.)

Domburg (1916 – 1943)

(Holstein, Hannoveraan, Oostfries)

Nubert (1926 – 1945)

(Cleveland, Hannoveraan)

- 2^e wereldoorlog : vraag naar meer trekkracht:
- Vermenging met Groningers > verlies aan ‘Gelderse eigenschappen’ (adel, hardheid, front en beweging)

Gambo

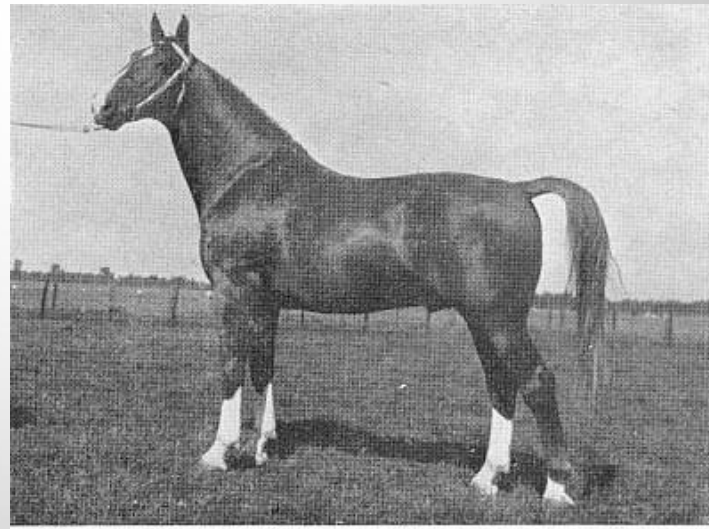

50'er jaren:

- herstel "Gelderse eigenschappen"
- opkomst Landelijke ruitersport
- Vermenging met Normandiers en Holsteiners

L'Invasion (1944 – 1960)

Normann (1949 – 1971)

- 60'er jaren:
Tractor vervangt het landbouwpaard
Landelijke ruitersport bloeit
- Omvorming naar rijtypischere paarden met o.a. Engels volbloed en trakehner
- F1 succesvol sportpaard
- 2-deling in VLN; Sportregister Sgldt

Amor (Holstein-Trakehner)

- 1970 VLN en NWP gaan samen in WPN
➤ fokdoel: sportpaarden
- 1979 Ver. Fokkers en Liefhebbers van het Basispaard
> fokdoel: behoud Gelders Paard
- 1988 WPN wordt KWPN
- 1994 Categorie afdeling Gelders Paard
> fokdoel: behoud Gelders Paard

Sirius

- 1998 verruiming van hengsten tbv de Gelderse Fokkerij met 5 rijpaardhengsten en 2 tuigpaardhengsten tbv bloedspreiding én drempel voor veredelingsbloed.

Fortissimo

Recruit

Jaren negentig:

Markt: Gelderse paarden steeds meer ingezet als
dressuurpaard naast het aangespannen paard

- vraag naar "rijtypische Gelderse Paarden

Successstory Koss !!

Eisen aan Gelders Paard:

- minstens één ouder GP (Sgldt,BP,GPS) geregistreerd
- andere ouder van KWPN-erkend stamboek
- maximaal 12,5 % veredelingsbloed (XX, OX, X, Hackney, American Saddlebred)
- type, beweging en karakter beoordeeld en goedgekeurd door jury

Fokdoel:

Het Gelderse Paard;

- is een elegant gebouwd paard, gefundeerd op het voorheen bekende Gelderse type en oorspronkelijke bloedlijnen.
- heeft een rijke voorhand, voldoende bot en massa, imponerende vierkante gangen met veel stuwing en kracht vanuit de achterhand
- Is geschikt voor veelzijdig gebruik, zowel aangespannen als onder het zadel en onderscheid zich door een blij optreden en een werkwillig karakter

- Anno 2009 BEDREIGINGEN:
 - qua bloedspreiding nog steeds smalle basis;
 - 500 actieve merries
 - 12 actieve hengsten
 - oude (vergeten?) bloedlijnen worden schaarser
 - gebruik 'vreemd' bloed
 - rendabiliteit hengstenhouders
 - fokken is vaak één generatie vooruit kijken
 - fokkerij kwantitatief én kwalitatief in handen van oudere fokkers

Anno 2009 KANSEN

- steeds meer “mensen met paarden”
 - meer (jeugdige) gebruikers (ook fokkers?)
 - huidige KWPN rijpaard en tuigpaard specialistisch gefokt voor de topsport
 - oude bloedlijnen nog beschikbaar
- > toenemende vraag naar betrouwbare werkwillige gebruikspaarden voor de recreatie en (basis-) wedstrijd sport zowel onder het zadel als aangespannen !**

Strategie:

- Gelders Type beschrijven
- Bloedvoering en bloedlijnen huidige populatie inventariseren
- Bloedlijnen benutten > verbreding
- Info inteeltpercentages naar fokkers
- Hengstenselectie aanpassen > meer hengsten nodig
- Bloedverruiming toestaan > aanverwante fokrichtingen
- Karaktertesten optimaliseren
- Promotie Gelders Paard

*„ Ondanks ‘t protest van de Geleerden
En al wat deze wel beweerden,
Ondanks ‘t gebruik van meerdere rassen
Die niet bij elkaar zouden passen,
Ondanks dat alles en nog méér
Toont zich de Gelderse fokkerij in volle eer.”*

dhr E. van Muilwijk 1934

